

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Markéty Lehké, Ph.D. a soudců Mgr. Václava Trajera a JUDr. Petra Černého, Ph.D. v právní věci **žalobkyně: T I M A, s p o l. s r . o . – obchodně výrobní služby**, IČ: 40523284, se sídlem v Karlových Varech – Stará Role, ul. Vančurova č. p. 477/9, PSČ 360 17, zastoupené Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem v Praze 4, ul. Na Zlatnici č. p. 301/2, PSČ 147 00, proti **žalovanému: K r a j s k é m u ú ř a d u Ú s t e c k é h o k r a j e, odboru dopravy a silničního hospodářství**, se sídlem v Ústí nad Labem, ul. Velká Hradební č. p. 3118/48, PSČ 400 02, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2016, č. j. 9/DS/2016, JID: 469/2016/KUUK/Bla,

t a k t o :

- I. Žaloba s e z a m í t á.
- II. V řízení o žalobě a kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 4. 2016, č. j. 15 A 46/2016-17, žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhala přezkoumání zákonnosti napadeného rozhodnutí žalovaného Krajského úřadu Ústeckého kraje, odboru dopravy a silničního hospodářství, ze dne 4. 1. 2016, č. j. 9/DS/2016, JID: 469/2016/KUUK/Bla, kterým žalovaný zamítl její odvolání a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Ústí nad Labem, odboru kontroly (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 10. 7. 2015, č. j. MM/OK/PD/11145/15/R, SD/004739/2015/BerM, jímž správní orgán I. stupně uznal žalobkyni vinnou ze spáchání správního deliktu podle ust. § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích,

ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), jehož se měla jako provozovatel motorového osobního vozidla tovární značky Audi, r. z. „X“, dopustit tím, že v souladu s ust. § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu nezajistila, aby při užití vozidla na pozemních komunikacích byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená zákonem o silničním provozu, když dne 16. 12. 2014 v 16:07:54 hodin v obci Ústí nad Labem, na křižovatce ulic U Nádraží – V Jirchářích, směr Předmostí, uvedeným vozidlem porušil blíže neustanovený řidič povinnosti účastníka provozu na pozemních komunikacích tím, že se neřídil světelným signálem „Stůj“ a nezastavil vozidlo před vodorovnou dopravní značkou „Příčná čára souvislá“. S ohledem na to byla žalobkyni uložena pokuta v celkové výši 1.500,-Kč a současně stanovena povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1.000,-Kč.

Žalobkyně v žalobě uvedla, že řízení o správním deliktu bylo zahájeno v rozporu s ust. § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu, neboť správní orgán I. stupně neučinil veškeré nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, ale toliko žalobkyni zaslal výzvu k úhradě určené částky, v níž současně uvedl, že má právo sdělit správnímu orgánu totožnost řidiče vozidla. Na tuto výzvu žalobkyně nereagovala, a prvoinstanční orgán měl proto povinnost pokračovat v šetření přestupku. Jestliže ale namísto uložení výslovné povinnosti totožnost řidiče ve smyslu ust. § 10 odst. 4 zákona o silničním provozu sdělit, toliko žalobkyni zaslal neformální přípis, byl jeho závěr o odložení přestupku z důvodu vymezeného v ust. § 66 odst. 3 písm. g) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), předčasný. Správní orgán tak vlastní pasivitou nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, jelikož pokud by byla žalobkyně vyzvána řádně, totožnost řidiče by uvedla.

Žalobkyně dále namítala, že měla být předvolána k ústnímu jednání za účelem přednesu své obrany a přítomnosti při dokazování. V této souvislosti poukazovala na spojitost správního a trestního řízení. Jestliže věc veřejně projednána nebyla, resp. jestliže nebylo ve věci nařízeno ústní jednání, byl postup správních orgánů v rozporu s judikaturou soudů i Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. I pokud by však správní orgán I. stupně během řízení seznal, že ve věci nutné nařizovat ústní jednání není, měl za přítomnosti žalobkyně provést dokazování. V opačném případě došlo ke krácení jejího práva na spravedlivé řízení a správní orgán porušil i zásadu bezprostřednosti. Ve vyrozměnění ze dne 20. 5. 2015 sice žalobkyni sdělil, že má právo seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí, nejednalo se ale o předvolání k přítomnosti při dokazování. Nadto ve spise o provádění dokazování absentuje i jakýkoliv zápis ve formě protokolu. S ohledem na to vznikají pochybnosti, zda prvoinstanční orgán správně zjistil skutkový stav a prokázal, že byl v daném případě správní delikt spáchán.

Bez ohledu na uvedené je dle žalobkyně rovněž shora vymezený správní delikt provozovatele vozidla promlčen. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ani zákon o silničním provozu sice lhůtu k jeho projednání nestanoví, avšak vzhledem k tomu, že správní delikt musí vykazovat znaky přestupku, u něhož dochází po uplynutí jednoleté lhůty k promlčení, analogicky jej lze užít i v tomto případě – v obdobném smyslu hovoří i metodika Ministerstva dopravy č. j. 8/2013-160/OST/5 určená obecním a krajským úřadům.

Závěrem žalobkyně poukázala i na to, že v dané věci nebyl přestupek ze strany řidiče ani spáchán. Jednak o jeho údajné existenci svědčí toliko velice nekvalitní výstup z kamery UnicamREDLIGHT, z něhož však není zřejmé, zda vozidlo zachycené na fotografii skutečně patří žalobkyni, jednak se signál „Stůj“ na semaforu rozsvítil až ve chvíli, kdy jej již řidič neměl možnost spatřit ve svém zorném poli, a nemohl tedy ani zaregistrovat, že by se mohl přestupku dopustit. Nedostatek jednání řidiče směřujícího k přestupkovému provinění pak vylučuje i odpovědnost provozovatele vozidla za správní delikt.

S ohledem na uvedené žalobkyně navrhla, aby soud napadené rozhodnutí, včetně rozhodnutí prvoinstančního, pro nezákonnost a vady řízení zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí pro nedůvodnost.

K námitce žalobkyně ohledně povinnosti pokračovat v šetření přestupku před zahájením řízení o správním deliktu provozovatele vozidla pak žalovaný uvedl, že správní orgán I. stupně ve výzvě k zaplacení určené částky ze dne 17. 3. 2015 (jež dle žalovaného splňovala veškeré požadavky na tento úkon stanovené v ust. § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu) žalobkyni poučil o tom, že v případě sdělení údajů o totožnosti řidiče se toto považuje za podání vysvětlení. Poučení navíc obsahuje i rozsáhlý popis úkonů, které správní orgán ve věci provede v případě, že žalobkyně určenou částku ani neuhradí, ani totožnost řidiče nesdělí. Dle ust. § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu je možné řízení o správním deliktu provozovatele vozidla zahájit až po marné výzvě správního orgánu tomuto provozovateli, a to teprve tehdy, neuhradil-li určenou částku ve lhůtě a nesdělil-li totožnost řidiče vozidla, který přestupek spáchal. Z uvedeného je proto patrné, že teprve po splnění všech zákonných podmínek lze namísto projednání přestupku zahájit řízení o správním deliktu, zatímco provozovatel vozidla má možnost volby, zda požadovanou částku zaplatí nebo sdělí totožnost pachatele přestupku. Jestliže ale žalobkyně výzvu správního orgánu I. stupně ignorovala, těžko může nyní argumentovat, že jeho postup byl v rozporu se zákonem.

K námitce týkající se absence ústního jednání žalovaný konstatoval, že navzdory judikatuře citované žalobkyní je přesvědčen, že v řízení o správním deliktu provozovatele vozidla není jeho nařízení nutné, neboť odpovědnost provozovatele za přestupek spáchaný řidičem je objektivní, bez nutnosti prokazovat zavinění. Zákonodárce jistě neměl v úmyslu stavět provozovatele do role obviněného, a proto se na žalobkyni nemohou ani vztahovat předpisy týkající se trestního řízení. Co se týče dokazování, žalovaný poukázal na to, že veškeré důkazní materiály byly v daném případě obsaženy ve spise, se kterým správní orgány obou stupňů po dobu řízení pracovaly. Nejeví se tudíž jako hospodárné, pokud by měly o provedeném dokazování pořizovat v podstatě duplicitní listinu ve formě protokolu. Žalobkyně měla rovněž možnost se s důkazy seznámit a vyjádřit se k nim, popřípadě navrhnout jejich doplnění, což však neučinila.

Správní delikt není dle žalovaného rovněž možné považovat za promlčený, neboť dle ust. § 125e odst. 3 zákona o silničním provozu odpovědnost právnické osoby za jeho spáchání zaniká až tehdy, jestliže o něm příslušný správní orgán nezahájil řízení do 2 let ode dne, kdy se o jeho vzniku dozvěděl, nejpozději však do 4 let ode dne, kdy byl spáchán. Ke spáchání přestupku došlo v přezkoumávaném případě dne 16. 12. 2014, správní orgán I. stupně se o spáchání správního deliktu dozvěděl nejpozději dnem marného uplynutí lhůty

k zaplacení peněžité částky stanovené ve výzvě ze dne 17. 3. 2015, přičemž samotné řízení zahájil na základě příkazu ze dne 20. 4. 2015, tedy před zánikem odpovědnosti žalobkyně.

Závěrem se žalovaný vyjádřil i k hmotněprávním námitkám žalobkyně. Přestupkové jednání bylo zachyceno automatizovaným technickým prostředkem, jenž by záznam neprovedl, pokud by ke spáchání přestupku nedošlo. Z fotografií ve správním spisu je navíc zřejmé, že řidič vozidla projel na signál „Stůj“ až v čase 1,351 sekund poté, co se na semaforu červené světlo rozsvítilo. Argumentace žalobkyně o zorném poli řidiče je tak nedůvodná. Nadto se jedná o námitku, kterou žalobkyně poprvé užila až v řízení před soudem, ačkoliv k jejímu uplatnění v rámci správního řízení měla k dispozici několik příležitostí.

Napadené rozhodnutí žalovaného i jemu předcházející rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené ust. v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a v ust. § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkouvává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu ust. § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle ust. § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Na tomto místě soud poznamenává, že v předmětné věci již jednou rozhodoval, a to usnesením ze dne 14. 4. 2016, č. j. 15 A 46/2016-17, jímž řízení pro nezaplacení soudního poplatku ze strany žalobkyně zastavil. Na základě kasační stížnosti podané žalobkyní však Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 9. 6. 2016, č. j. 2 As 96/2016-33, uvedené usnesení zrušil a věc vrátil zdejšímu soudu k dalšímu řízení. Důvod pro zrušení usnesení ze dne 14. 4. 2016 Nejvyšší správní soud shledal ve skutečnosti, že soudní výzva k zaplacení soudního poplatku neměla být právnímu zástupci žalobkyně při několikadenní nefunkčnosti systému datových zpráv doručována poštou, když soud měl vyčkat na znovuzprovoznění systému datových zpráv i v rádech dnů či několika týdnů a posléze danou výzvu doručovat právě systémem datových zpráv. Na základě opětovného doručování výzvy k zaplacení soudního poplatku, a to tentokrát prostřednictvím systému datových zpráv, pak žalobkyně ve stanovené lhůtě soudní poplatek uhradila, v důsledku čehož soud mohl posléze přikročit k meritornímu rozhodnutí.

Po přezkoumání skutkového a právního stavu dospěl soud k závěru, že žaloba není naprosto důvodná.

Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že dne 9. 1. 2015 bylo správnímu orgánu I. stupně ze strany Městské policie Ústí nad Labem oznámeno podezření na spáchání přestupku, kterého se měl dne 16. 12. 2014 v 16:07:54 hodin v obci Ústí nad Labem, na křižovatce ulic U Nádraží – V Jirchářích, směr Předměstí, dopustit blíže neustanovený řidič vozidla tovární značky Audi, r. z. „X“, tím, že se neřídil světelným signálem „Stůj“ a nezastavil vozidlo před vodorovnou dopravní značkou „Příčná čára souvislá“. Správní orgán I. stupně si dále vyžádal tzv. kartu vozidla, z níž zjistil, že provozovatelem uvedeného vozidla je žalobkyně.

Dne 17. 3. 2015 vyzval správní orgán I. stupně žalobkyni k zaplacení určené částky 1.500,-Kč ve smyslu ust. § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu, popřípadě ke sdělení údajů o totožnosti řidiče vozidla. Současně jí poučil, že nebude-li částka ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení této výzvy uhrazena či nesdělí-li žalobkyně totožnost řidiče vozidla, správní orgán bude pokračovat v řízení o přestupku. Jestliže však do 60 dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, nezjistí skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, věc přestupku odloží a provede úkony související s projednáním správního deliktu provozovatele vozidla. Výzva byla žalobkyni doručena do její datové schránky dne 17. 3. 2015. Jelikož na ni žalobkyně nikterak nereagovala, určenou částku nezaplatila, ani nesdělila totožnost osoby řidiče, správní orgán I. stupně dne 15. 4. 2015 věc podezření ze spáchání přestupku shora uvedeným jednáním odložil a současně příkazem ze dne 20. 4. 2015 zahájil proti žalobkyni řízení o správním deliktu, jímž ji uznal vinnou z porušení ust. § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, kterého se měla dopustit tím, že nesplnila povinnost stanovenou jí v ust. § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu. Proti uvedenému příkazu podala žalobkyně ve lhůtě odpor.

Dne 20. 5. 2015 správní orgán I. stupně žalobkyni vyzval k seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí. Žalobkyně svého práva ale nevyužila a toliko požádala o zaslání fotografie z místa přestupku, čemuž prvostupňový orgán vyhověl. Dne 10. 7. 2015 vydal správní orgán I. stupně prvoinstanční rozhodnutí, jímž shledal žalobkyni vinnou ze shora vymezeného jednání. Proti rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, o němž rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím tak, jak bylo uvedeno shora.

Před samotným věcným projednáním předmětného případu se soud musel vypořádat s žalobkyní uplatněnou námitkou promlčení správního deliktu provozovatele vozidla.

Dle ust. § 125e odst. 3 zákona o silničním provozu odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže o něm příslušný orgán nezahájil řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 4 let ode dne, kdy byl spáchán.

Úprava prekluze (nikoliv pouze promlčení) správního deliktu provozovatele vozidla, jímž je právnická osoba, je dle shora citovaného ustanovení poměrně jednoznačná, a užití žalobcem poukazované metodiky Ministerstva dopravy č. j. 8/2013-160/OST/5 tak není na místě. Zákonná norma rozlišuje běh subjektivní a objektivní lhůty – subjektivní lhůta činí 2 roky ode dne, kdy se správní orgán o spáchání správního deliktu dozvěděl, a objektivní pak 4 roky ode dne, kdy k jeho spáchání došlo. V daném případě došlo ke spáchání přestupku blíže neustanoveným řidičem, a tedy i ke spáchání správního deliktu dne 16. 12. 2014. Správní řízení bylo zahájeno dne 20. 4. 2015, přičemž lze dát žalovanému za pravdu, že o spáchání správního deliktu se správní orgán I. stupně dozvěděl nejpozději dnem, v němž došlo k marnému uplynutí lhůty 15 dnů k zaplacení určené částky ve výzvě ze dne 17. 3. 2015 – tedy dnem 2. 4. 2015. Z uvedeného proto vyplývá, že prvostupňový orgán zahájil řízení o správním deliktu provozovatele vozidla dříve, než došlo k jeho prekluzi, a byl oprávněn jej projednat. Námitka promlčení je tudíž nedůvodná.

Soud se proto dále zabýval jednotlivými procesními námitkami žalobkyně. Ta v prvé řadě uvedla, že ve věci nebylo nařízeno ústní jednání, na kterém by bylo provedeno dokazování za její osobní účasti.

Dle ust. § 49 odst. 1 správního řádu platí, že ústní jednání správní orgán nařídí v případech, kdy to stanoví zákon, a dále tehdy, jestliže je to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné.

Dle ust. § 74 odst. 1 zákona o přestupcích, koná správní orgán v prvním stupni o přestupku ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.

Dle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.

Dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod má každý právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.

Bylo proto třeba nejprve v obecné rovině posoudit, zda v daném případě správní orgán I. stupně neporušil základní právo žalobkyně na veřejné projednání věci, jež je dle výše citovaného čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod či čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod zaručeno každému.

Soud v daném kontextu konstatuje, že toto právo nelze vykládat dogmaticky a bezvýhradně. Dle judikatury Evropského soudu pro lidská práva (srov. např. rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. 11. 2010, č. 926/05, ve věci Taxquet proti Belgii) totiž musí být řízení o obvinění z deliktu spravedlivé toliko jako celek, a pro zachování práva na veřejné projednání proto postačí, je-li ústní jednání nařízeno až v řízení před správním soudem (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2016, č. j. 1 As 166/2015-29, dostupný na www.nssoud.cz). Na tomto místě se nicméně nabízí nutnost vypořádat se rovněž s otázkou možné přípustnosti analogie řízení o přestupcích, když výše citované ust. § 74 odst. 1 zákona o přestupcích hovoří o nutnosti konat v prvním stupni ústní jednání.

Ačkoliv jsou správní delikty v mnoha rysech přestupkům podobné, nelze mezi ně automaticky dávat rovnítko a dovozovat, že provedení ústního jednání je v řízení o projednání správního deliktu vždy nezbytné. Na správní delikty se tak především vztahuje ust. § 49 odst. 1 správního řádu, dle něhož se ústní jednání nařídí jen v případech, je-li to ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků nezbytné (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2004, č. j. 3 As 32/2004-53, dostupný na www.nssoud.cz). V přezkoumávaném případě spočíval správní delikt v porušení povinností žalobkyně jako provozovatele vozidla zajistit, aby jeho řidič dodržoval pravidla provozu na pozemních komunikacích, konkrétně zde světelné signály určené k jeho řízení. Skutkově se nejednalo o složitý případ, když o spáchání daného deliktu měl svědčit záznam z automatizovaného systému bez obsluhy. Správní orgán I. stupně proto žalobkyni zaslal výzvu ze dne 17. 3. 2015 k zaplacení určené částky, v níž vylíčil skutkově rozhodné skutečnosti nasvědčující spáchání přestupku a současně ji poučil i o možnosti namísto toho sdělit totožnost řidiče daného vozidla. Na uvedenou výzvu ale žalobkyně nereagovala a nevyužila ani možnosti seznámit se s podklady před vydáním rozhodnutí, ačkoliv byla za tímto účelem prvoinstančním orgánem dne

20. 5. 2015 vyzvána. Toliko požádala o zaslání fotografie z místa přestupku, v čemž jí bylo vyhověno.

Žalobkyně tedy měla ve správním řízení možnost hájit svá práva, případně navrhopvat další doplnění důkazů, zůstala však nečinná. Ačkoliv tak nelze zcela souhlasit s názorem žalovaného, že by v řízení o správním deliktu provozovatele vozidla nebylo nutné ústní jednání nařizovat vůbec, v dané věci neexistovaly v důsledku jednoznačného skutkového stavu a rovněž absence jakékoliv procesní obrany žalobkyně pochybnosti o tom, že byl skutek řádně zjištěn. Za této situace proto nebylo ani nezbytné nařizovat ústní jednání.

Zcela samostatnou otázkou je však přezkoumání, jakým způsobem mělo být v řízení o správním deliktu žalobkyně prováděno dokazování.

Dle ust. § 51 odst. 2 správního řádu musí být o provádění důkazů mimo ústní jednání účastníci včas vyrozuměni, nehrozí-li nebezpečí z prodlení. Tuto povinnost nemá správní orgán vůči účastníkovi, který se vzdal práva účasti při dokazování.

Dle ust. § 18 odst. 1 správního řádu se o ústním jednání a o ústním podání, výsledku svědka, výsledku znalce, provedení důkazu listinou a ohledání, pokud jsou prováděny mimo ústní jednání, jakož i o jiných úkonech souvisejících s řízením v dané věci, při nichž dochází ke styku s účastníky řízení, sepisuje protokol.

Správní orgán má tedy v rámci dokazování na výběr, zda dokazování provede při ústním jednání či – jestliže dospěje k závěru, že jej není třeba nařizovat – i mimo něj. K tomu srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2012, č. j. 7 As 57/2010-82 (dostupné na www.nssoud.cz), dle kterého platí, že: „*Ve správním řízení trestní povahy je třeba dbát na dodržování zásady ústnosti, přímosti a bezprostřednosti a provádění důkazů při jednání by proto mělo být pravidlem. Od tohoto pravidla se ale lze odchýlit v odůvodněných případech, kdy namísto jednání správní orgán vyhotoví o provedení dokazování protokol podle ust. § 18 správního řádu.*“ Obdobně pak vyznívá i žalobcem citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 1. 2016, č. j. 9 As 139/2015-30 (dostupný též na www.nssoud.cz), v němž Nejvyšší správní soud dospěl k následujícímu závěru: „*Správní řízení je obecně ovládáno zásadou písemnosti. Tento závěr nevyplývá z § 49 odst. 1 správního řádu, ale z § 15 odst. 1 správního řádu. Správní řád v případech, kdy nevyžaduje obligatorní konání ústního jednání, ponechává správním orgánům prostor k úvaze, zda je ústní jednání nezbytné ke splnění účelu řízení a k uplatnění práv účastníků řízení. Prostor pro takovou úvahu však není dán při dokazování, neboť požadavek, aby při dokazování byla účastníkům řízení přítomnost umožněna, vyplývá dle soudu přímo z § 51 odst. 2 správního řádu, podle kterého má správní orgán provádět důkazy za přítomnosti účastníků řízení, a to buď při ústním jednání, o jehož konání musejí být účastníci řízení s dostatečným předstihem uvědoměni (§ 49 odst. 1), nebo mimo ústní jednání, přičemž v takovém případě musí o provádění důkazů účastníky řízení včas vyrozumět.*“

Jestliže se tedy správní orgán rozhodne ústní jednání neprovádět, svědčí mu obecná povinnost o dokazování mimo něj vyrozumět účastníky. To však platí toliko v případech, kdy jsou předmětem dokazování např. výsledk svědků či ohledání na místě. Jestliže ale tvoří součást spisu jen listinné důkazy, když i záznam z automatizovaného kamerového systému měl listinnou podobu, pak správní orgán povinen postupovat dle ust. § 51 odst. 2 správního řádu není, jak ostatně dovodil i Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne

13. 3. 2013, č. j. 1 As 157/2012-40 (dostupném na www.nssoud.cz). Místo toho musí být dle ust. § 18 odst. 1 správního řádu o provedení důkazu listinou sepsán protokol. Správní orgán I. stupně tak nepochybil, pokud neprovedl dokazování za osobní účasti žalobkyně, jestliže obsahem spisu byly toliko listinné důkazy. Žalobkyni však lze dát za pravdu, že v takovém případě byl povinen o dokazování zhotovit protokol, což ale neučinil. Toto dílčí pochybení však nemělo vliv na zákonnost prvoinstančního rozhodnutí, neboť správní orgán I. stupně žalobkyni vyzval dne 20. 5. 2015 k seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí. Žalobkyně tak měla možnost nahlédnout do spisu za účelem zjištění, které důkazy byly v rámci řízení provedeny, a případně navrhnout jejich doplnění. S ohledem na to, že žádné úkony v tomto směru nečinila a svého oprávnění seznámit se s podklady rozhodnutí až na jedinou výjimku nevyužila, nemůže se nyní dovolávat případného zkrácení svých procesních práv. Soud proto její námitku shledal nedůvodnou.

Dále soud hodnotil důvodnost námitky žalobkyně, že řízení o správním deliktu bylo zahájeno v rozporu s ust. § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu, když správní orgán I. stupně před jeho započítím neučinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku.

Dle ust. § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu provozovatel vozidla zajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.

Dle odst. 4 citovaného ustanovení jsou provozovatel vozidla a osoba, které provozovatel svěřil vozidlo, s výjimkou, kdy provozovatelem vozidla je zpravodajská služba, povinni na výzvu policie, krajského úřadu nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností sdělit skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého z porušení ustanovení tohoto zákona; tímto ustanovením není dotčeno ustanovení zvláštního právního předpisu.

Dle ust. § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu se právnická nebo fyzická osoba dopustí správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.

Dle odst. 2 citovaného ustanovení odpovídá právnická nebo fyzická osoba za správní delikt, pokud porušení pravidel bylo zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo se jedná o neoprávněné zastavení nebo stání, porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje znaky přestupku podle tohoto zákona a porušení pravidel nemá za následek dopravní nehodu.

Dle ust. § 125f odst. 4 písm. a) zákona o silničním provozu obecní úřad obce s rozšířenou působností správní delikt podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.

Dle ust. § 125h odst. 1 vyzve obecní úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku provozovatele vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky, pokud jsou splněny podmínky podle § 125f odst. 2, totožnost řidiče vozidla není známa nebo není zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku a porušení je možné projednat uložením pokuty v blokovém řízení.

Dle odst. 5 citovaného ustanovení platí, že je-li určená částka uhrazena nejpozději v den splatnosti, obecní úřad obce s rozšířenou působností věc odloží. V opačném případě obecní úřad s rozšířenou působností pokračuje v šetření přestupku. O tomto postupu poučí obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele vozidla ve výzvě podle odstavce 1.

Dle odst. 6 citovaného ustanovení platí, že neuhradí-li provozovatel vozidla určenou částku, může obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, který jej vyzval k uhrazení určené částky, písemně sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku. Toto sdělení se považuje za podání vysvětlení. O tomto postupu poučí obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele vozidla ve výzvě podle odstavce 1.

Ze shora uvedené právní úpravy tak vyplývá, že pro možnost vést řízení o správním deliktu provozovatele vozidla subsidiárně namísto řízení o přestupku řidiče daného vozidla je nutno splnit několik podmínek, resp. jednotlivých kroků (srov. např. BUŠTA, Pavel, KNĚŽINEK, Jan. *Zákon o silničním provozu (ve znění 42 novel) s komentářem*. Praha: JUDr. Pavel Bušta, 2016. ISBN 978-80-906024-1-0):

„1. Je zjištěno porušení pravidel vykazující znaky přestupku, nejde o dopravní nehodu a toto porušení bylo zjištěno automatizovaným systémem bez obsluhy nebo při nedovoleném zastavení nebo stání (ust. § 125f odst. 2) a totožnost řidiče (pachatele přestupku) není známa.

2. Správní orgán bezodkladně vyzve provozovatele k uhrazení určené částky; ta je splatná do 15 dnů (ust. § 125h odst. 1 a 3); jde-li však o přestupek, za který se ukládá zákaz činnosti, body 2 až 4 se neuplatní a rovnou se postupuje podle bodu 5.

3. Zaplatí-li provozovatel včas určenou částku, správní orgán přestupkovou věc odloží podle ust. § 125h odst. 5, který představuje lex specialis vůči § 66 zákona o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

4. Nezaplatí-li provozovatel nebo nezaplatí-li včas, pokračuje správní orgán v šetření přestupku. V takovém případě provozovatel může, ale nemusí, (písemně) sdělit správnímu orgánu údaje o totožnosti řidiče - pachatele přestupku, což se považuje za podání vysvětlení.

5. Správní orgán musí každopádně učinit nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku (ust. § 125f odst. 4).

6. Správní přestupkový orgán věc odloží, nyní již podle ust. § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích, pokud do 60 dnů nezjistí skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti konkrétní osobě, popřípadě probíhající řízení zastaví, pokud (přes veškerou snahu podle ust. § 125h odst. 5 a ust. § 125f odst. 4) neprokáže spáchání skutku obviněnému (domnělému řidiči).

7. Správní orgán teprve poté může zahájit řízení o správním deliktu vůči provozovateli (postupuje podle správního řádu). Od tohoto okamžiku již v zásadě nelze zahájit řízení o přestupku vůči řidiči (ust. § 125g odst. 1).

8. Provozovatel může prokázat liberační důvody podle ust. § 125f odst. 5; pokud se tak stane, lze teoreticky opět zahájit řízení o přestupku proti řidiči – pachateli přestupku (ust. § 125g odst. 1).

9. Jinak správní orgán uloží rozhodnutím provozovateli vozidla pokutu, jejíž výše se určí podle ust. § 125f odst. 3 (výši určené částky podle bodu 2 není vázán).

10. Odpovědnost za správní delikt provozovatele může zaniknout v důsledku plynutí času za podmínek stanovených v ust. § 125e odst. 3, kde je stanovena dvouletá subjektivní a čtyřletá objektivní promlčecí doba.“

V daném případě není pochyb, že jednání, kterým se blíže neustanovený řidič vozidla, jehož provozovatelem byla žalobkyně, měl dopustit přestupku, bylo zjištěno automatizovaným systémem bez obsluhy – dopravní kamerou. Již jen z povahy fungování tohoto systému je tak zřejmé, že jeho užití prakticky vylučovalo přímé zjištění totožnosti řidiče, neboť při záznamu dochází toliko k rozpoznání registrační značky vozu, nikoliv i identity daného řidiče. To však správní orgán nezavazuje povinnosti zjistit její totožnost jiným způsobem. Správní orgán I. stupně byl proto oprávněn provozovatele vozidla dle ust. § 125h odst. 1 a 6 zákona o silničním provozu vyzvat k volbě úhrady určené částky – v případě zaplacení by řízení o přestupku odložil – anebo ke sdělení identity řidiče.

Již výše soud přdestřel, že žalobkyně poukazovala na skutečnost, že dle ust. § 10 odst. 4 zákona o silničním provozu je provozovatel povinen policii, krajskému úřadu nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností sdělit skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého ze spáchání přestupku, přičemž dle přesvědčení žalobkyně takto správní orgán I. stupně nepostupoval a toliko jí v „neformálním přípise“ (pozn. soudu – výzvě ze dne 17. 3. 2015) poučil o možnosti, nikoliv povinnosti, identitu oznámit.

K právě uvedenému soud konstatuje, že v této fázi řízení byl uvedený postup zcela v souladu s výše citovaným ust. § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu. Poučení o možnosti sdělit identitu řidiče ve výzvě dle ust. § 125h odst. 1 ve spojení s odst. 6 zákona o silničním provozu se týká odlišné situace, než případ „autoritativní“ výzvy k jejímu oznámení ve smyslu ust. § 10 odst. 4 zákona. V prvním případě totiž zákon umožňuje provozovateli vozidla zcela mimo řízení o přestupku či správním deliktu provozovatele vozidla dobrovolně zvážit, zda namísto prozrazení identity přestupce (v důsledku kterého řidiči hrozí i případná ztráta bodů) raději neuhradí určenou částku sám. Popřípadě se může rozhodnout i na výzvu nereagovat a z tohoto důvodu nemůže mít ani výzva charakter výslovné povinnosti. Avšak nesdělí-li provozovatel vozidla totožnost, ani určenou částku nezaplatí (nebo na výzvu nereaguje), musí správní orgán ke ztotožnění řidiče činit další kroky. Za tímto účelem může využít již i výzvy dle ust. § 10 odst. 4 zákona o silničním provozu stanovující povinnost provozovatele oznámit skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého ze spáchání přestupku.

S ohledem na uvedené nelze přijmout názor žalobkyně, že výzva ze dne 17. 3. 2015 zasláná žalobkyni postupem dle ust. § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu s poučením o možnosti ztotožnit osobu řidiče dle odst. 6 zákona byla toliko neformálním přípisem – naopak se jednalo o naplnění zákonného postupu ve smyslu ust. § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu čili učinění nezbytných kroků správního orgánu ke zjištění pachatele deliktního jednání naplňujícího znaky přestupku. Již výše přitom soud konstatoval, že žalobkyně na danou výzvu ze dne 17. 3. 2015 ovšem nereagovala, ačkoliv jí nic v tom nebránilo, nevyužila ani možnosti seznámit se s podklady před vydáním rozhodnutí, toliko požádala o zaslání fotografie z místa přestupku, v čemž jí bylo vyhověno. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem soud vyhodnotil námitky žalobkyně o tom, že pokud by byla vyzvána správním orgánem řádně, totožnost řidiče by uvedla, jako účelové a neopodstatněné.

Rovněž za účelové a neopodstatněné soud vyhodnotil námitky žalobkyně směřující do hmotněprávní roviny (nekvalitní výstup dopravní kamery UnicamREDLIGHT, úhel zorného pole řidiče). V předloženém správním spise jsou totiž založeny fotografie z automatizovaného kamerového systému UnicamREDLIGHT, z nichž zřetelně vyplývá, že se jednalo o vozidlo žalobkyně (RZ, tov. značka, model, typ karoserie). Z fotografií pak vedle toho zřetelně vyplývá, že řidič daného vozidla projel na signál „Stůj“ až v čase 1,351 sekund poté, co se na semaforu červené světlo rozsvítilo. Argumentace žalobkyně o nekvalitním výstupu dopravní kamery a o zorném poli řidiče je tak nedůvodná a účelově vyznívá, když vozidlo bylo dostatečně identifikovatelné a semafor byl zjevně v zorném poli řidiče v době, kdy s vozidlem křižovatkou projížděl na signál „Stůj“, aniž by zastavil před vodorovnou dopravní značkou „Příčná čára souvislá“. Účelovost námitek v tomto směru umocňuje v neposlední řadě i fakt, že žalobkyně je nelogicky prvně vznesla až v řízení před soudem, ačkoliv k jejich uplatnění v rámci správního řízení měla k dispozici několik příležitostí.

V návaznosti na výše uvedené skutečnosti soud uvádí, že pokud by žalobkyně na výzvu ze dne 17. 3. 2015 zareagovala, bylo by možné její vyjádření k osobě přestupce považovat za podání vysvětlení (ust. § 125h odst. 6 věta druhá zákona o silničním provozu) a správní orgán I. stupně by případně činil další kroky ke zjištění pachatele přestupku, popř. by zahájil přestupkové řízení se zjištěným pachatelem přestupku. Jestliže ale žalobkyně na výzvu ze dne 17. 3. 2015 nezareagovala, současně ani neuhradila určenou částku a zároveň neposkytla žádné vyjádření k osobě přestupce, mohl správní orgán I. stupně po marném uplynutí lhůty stanovené ve výzvě ze dne 17. 3. 2015 k zaplacení určené částky nebo k dobrovolnému sdělení identity řidiče věc přestupku bez dalšího dle ust. § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích odložit a zahájit řízení o správním deliktu žalobkyně. Právě nastíněný postup správního orgánu I. stupně shledává soud legitimním a věcně správným, neboť v daném případě vzhledem ke specifickým okolnostem daného případu (přestupkové jednání zachycené automatizovaným technickým prostředkem), nebyly dány dostatečné indicie, které by mohly vést k identifikaci přestupce. Právě uvedený závěr plně konvenuje se závěry, které zdejší soud již vyslovil např. v rozsudku ze dne 15. 4. 2015, č. j. 15 A 14/2015-35 (dostupném na www.nssoud.cz), v němž bylo konstatováno, že: „Z právní úpravy jednoznačně vyplývá jedna z podmínek pro projednání správního deliktu podle ust. § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, aby před vlastním projednáním správního deliktu provozovatele vozidla byly správním orgánem I. stupně učiněny nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku. Jinými slovy správní orgán se nemůže spokojit s identifikací provozovatele vozidla, jímž byl spáchán přestupek, a zahájit proti němu správní řízení pro správní delikt, ale musí po pachateli přestupku aktivně pátrat, jsou-li dostatečné indicie, které by mohly vést k identifikaci přestupce.“

Soud na základě shora uvedeného tedy dospěl k závěru, že žaloba není z pohledu uplatněných žalobních námitek důvodná, a proto ji ve výroku rozsudku ad I. podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Ve výroku rozsudku ad II. pak soud podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ust. § 110 odst. 3 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o předmětné žalobě a také o kasační stížnosti proti usnesení zdejšího soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 4. 2016, č. j. 15 A 46/2016-17, když žalobkyně nezaznamenala ve věci konečný úspěch a žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly a navíc je ani nepožadoval.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 26. července 2017

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D. v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Gabriela Zlatová